

OPEN MEDIA HUB

Supporting media professionals across the EU Neighbourhood area

STORY NAME:	Anti-corruption in Moldova: The parliamentary perspective		
COPYRIGHT HOLDER:	Interakt Media / OPEN Media Hub		
COPYRIGHT NOTICE:	Ownership of content belongs to Interakt Media / OPEN Media Hub		
USAGE TERMS:	Share & Adapt - Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/		
EDITOR'S NOTES:	N/A		
SOURCE:	www.agora.md Open Media Hub – http://www.openmediahub.com <i>"This production was supported by OPEN Media Hub with funds provided by the European Union"</i>		
LANGUAGE:	Romanian	DURATION:	00:07:35
JOURNALIST:	Mihai Avasiloaie	EMAIL:	mihai.avasiloaie@interakt.md
SLUGLINE:	Anti-corruption, Moldova, Moldovan parliament, Fight against corruption		
HEADLINE:	In June 27, 2014, Moldova signed the Association Agreement with the European Union. This small yet integral member of the EU Eastern Partnership, is affected by corruption on all sectors, including social, economic and political. The current Moldovan Parliament, which was elected in November 2014, has adopted at least 20 anti-corruption bills, but the problem is far from being solved. By international standards of measuring corruption, the situation appears to be worsening. This story reports on what the Moldovan Parliament has done concerning the fight against corruption in Moldova.		
DATELINE:	Chisinau, Moldova - 22/11/2018		
SCRIPT:	<p>00:05 – 00:35 – VO</p> <p>The eradication of corruption - which is a wide spread phenomenon in Moldova - is a very complex process in which the Parliament plays a crucial role. Since its establishment in 2014, the current legislature has adopted more than 20 bills on the fight against corruption, which mostly complies with the anti-corruption mandate declared under the Association Agreement with the European Union. Despite this, Moldova's ranking has worsened in the Corruption Perceptions Index announced every year by Transparency International.</p> <p>0.27 – 0.35 – text on infographic</p> <p>Top:</p> <p>CORRUPTION PERCEPTION</p>		

Middle:

35

points out of 100

33

points out of 100

30

points out of 100

31

points out of 31

Bottom:

2014

103 out of 175 countries

2015

103 out of 168 countries

2016

123 out of 176 countries

2017

122 out of 180 countries

00:36 – 00:40 – soundbite - Lilian Carp

MP, Liberal Party

„The problem is that the adopted laws are not being applied”

00:41 – 00:50 – soundbite – Lilia Carasciuc

Executive director, Transparency International Moldova

„ When it comes to implementation, we figured out that a lot of them were adopted purely just to tick a box in the Association Agreement. Only after that we understood that these laws don't work ”

00:52 – 01:03 – VO

Although not so categorical, the lack of implementation is recognized even by the government exponents. Despite that, there is a progress – Sergiu Sîrbu says.

01:03 – 01:27 – soundbite – Sergiu Sîrbu

MP, Democratic Party

„This is probably or main backlog. As well as various interpretations, uneven judicial practice. Juridical culture has to be better. Another problem we have is the lack of money to motivate young and honest professionals to work”

01:28 – 01:39 – VO

The selective application of law is a problem, MPs say. Both they and the experts say that the biggest problem when it comes to implementation is that simply, authorities don't want it.

01:39 – 01:54 - VO

„When we just vote for these bills, it is to show to our European partners just to get funds and financial assistance, then, of course, it is superficial”

01:54 – 02:04 – *soundbite – Tudor Deliu*

MP, Liberal Democratic Party

„Our mission is not only to create the law, but also to get fully involved in verifying how these bills are implemented”

02:04 – 02:15 – VO

MPs and anti-corruption experts say that the problem goes even deeper and affects the legitimacy and the credibility of the Parliament. They refer to the issue of the so-called “party-switching”.

02:15 – 02:39 – *soundbite – Tudor Deliu*

MP, Liberal Democratic Party

„The corruption of the MPs is a very serious problem for Moldova, when a party that comes in the Parliament with 19 seats today has 42, plus others that ensure the parliamentary majority. The corrupt MPs will never fight against corruption”

02:39 – 02:49 – *soundbite – Adrian Lebedinschi*

MP, Party of Socialists

„A Parliament cannot be considered legitimate when it represents the interests of 15% of the population”

02:49 – 02:53 – *soundbite - Lilian Carp*

MP, Liberal Party

„People are asking lots of question: what where the methods?”

02:53 – 03:06 – *soundbite – Lilia Carasciuc*

Executive director, Transparency International Moldova

„It's hard for me to say what corrupt persons can do to fight against themselves. When an institution is captured, I don't expect it to be efficient”

03:06 – 03:18 – soundbite – Tudor Deliu

MP, Liberal Democratic Party

"The perception of the Moldovan citizens, after all the polls that have been done, proved that the Parliament is considered one of the most corrupt authorities"

03.18 – 03:37 - VO

The creation of National Authority for Integrity (ANI) is among the most important anti-corruption bills that have been voted in the last four years. ANI is meant to "filter" corrupt officials by issuing "integrity certificates". However, what seemed to be promising on paper turned out to be extremely difficult to put into practice.

03:38 – 03:51 – soundbite – Sergiu Sîrbu

MP, Democratic Party

"If we talk about ANI's functionality, all the legislation is approved. But now they struggle to hire integrity inspectors. For example, only 4 out of 42 applicants have passed"

03:51 – 04:12 – soundbite – Lilia Ioniță

Expert, Centre for Analysis and Prevention of Corruption

"They've created it, but they didn't provide a budget for the authority's new format. Second, they've established unreal selection terms for the Integrity Council members, which would ensure the functions and organization of the establishment"

04:13 – 04:38 – soundbite – Adrian Lebedinschi

MP, Party of Socialists

"If needed, at that point problems will occur with the integrity certificates. First of all, ANI won't be able to provide the required number of certificates. It's simple: if you have at least 5 candidates on each of the 51 electoral districts, we have already 250 candidates. And imagine how will they cope with the local elections?"

04:38 – 04:44 - VO

It took two whole years, before a head of ANI was appointed.

04:44 – 04:55 – soundbite - Lilia Ioniță

Expert, Centre for Analysis and Prevention of Corruption

"Everybody is waiting for the ANI to stand on its own two feet, so we can have at least several processes started, because there are a lot of files left on the shelves of the former National Commission for Integrity"

04:55 – 05:10 – soundbite – Tudor Deliu

MP, Liberal Democratic Party

“I had a few situations when I’ve addressed to ANI regarding some problems that came from several regions, and they told me: “Excuse us, Mr. MP, we can’t help you because we aren’t functional yet”

05:10 – 05:13 – VO

Some opposition politicians go even further with their statements.

05:14 – 05:24 – soundbite – Adrian Lebedinschi

MP, Party of Socialists

“Right from the start, the parliamentary majority wanted the law to be obsolete and its effects to be selective”

05:24 – 05:27 – VO

But that’s not all, socialist Adrian Lebedinschi believes.

05:28 – 06:01 – soundbite – Adrian Lebedinschi

MP, Party of Socialists

“We’ve adopted – I cannot tell you the exact number – around 30 anti-corruption bills during the last four years, and their efficiency – both on international and national level – is completely zero. The number of convicted persons isn’t much larger. There is nothing new in the Banca de Economii case file and the other two bankrupt banks. There is nothing new regarding the reimbursement of the money”

06:01 – 06:07 – VO

Asked to give a mark on the anti-corruption parliamentary activity, except for the ruling party MPs...

06:07 - 06:09 - soundbite – Sergiu Sîrbu

MP, Democratic Party

“A positive mark. Maybe an eight”

06:09 - 06:12 - VO

The others were less generous with their statements

6:12 – 6:16 – soundbite – Tudor Deliu

MP, Liberal Democratic Party

“A mark of three or five, nothing more than that”

6:16 – 6:17 – soundbite - Lilian Carp

MP, Liberal Party

	<p>“A five just for the passing”</p> <p><i>6:17 – 6:40 - VO</i></p> <p>And because the mandate of the current legislature expires at the same time with the parliamentary elections in February 2019, the MPs don’t have high expectations. They feel that the next legislature must increase the level of parliamentary control. Until then, the experts show their concern about the late law adoption.</p> <p><i>6:41 – 6:59 - soundbite – Lilia Carasciuc</i></p> <p><i>Executive director, Transparency International Moldova</i></p> <p>“Our big concern is that usually the Parliament - and not only – before the holidays vote controversial bills, that appear “under the sleeve” and that’s why civil society has to keep its finger on the pulse”</p> <p><i>7:00 – 7.05 - VO</i></p> <p>Because it’s not our job to draw conclusion, let’s hear from an expert.</p> <p><i>7:06 – 7:18 – soundbite - Lilia Ioniță</i></p> <p><i>Expert, Centre for Analysis and Prevention of Corruption</i></p> <p>“It’s like we make one step forward and two steps back. It’s always a Moldovan hora or “sârbă”, I don’t know exactly which dance is that – a step forward and two backwards – but this is happening here”</p> <p><i>7:19 – 7:29 – VO</i></p> <p>We cannot know how MPs in the future will chose to fight against corruption, but until then, a major democratic exercise awaits us: the parliamentary elections.</p>
<p>SHOTLIST:</p>	<p>Street scenes, the Government and the Parliament outdoors and the Parliament indoor were filmed with the camera, static and dynamic frames.</p> <p>MPs and anti-corruption experts were filmed with the camera, static frames.</p> <p>MPs and anti-corruption expert offices were filmed with the camera, static frames.</p>
<p>SCRIPT: (Original language)</p>	<p><i>00:05 – 00:35 – VO</i></p> <p>Eradicarea corupției, un fenomen adânc înrădăcinat în Republica Moldova, este un proces complex. Un rol de bază îi revine puterii legislative. Aleasă în 2014, actuala legislatură a Parlamentului a adoptat peste 20 de legi în domeniul luptei împotriva corupției, epuizând practic întreaga agendă anticorupție prevăzută în Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană. Cu toate acestea, Republica Moldova stă tot mai</p>

	<p>prost la indicele percepției corupției, întocmit în fiecare an de Transparency International.</p> <p><i>00:36 – 00:40 – sincron - Lilian Carp</i> <i>Deputat, Partidul Liberal</i> „Problema este în faptul că legile care sunt votate nu sunt aplicate”</p> <p><i>00:41 – 00:50 – sincron – Lilia Carasciuc</i> <i>Director executiv, Transparency International Moldova</i> „Și când este vorba de implementare, ne-am dat seama că multe dintre ele le-am adoptat de dragul de a bifa un punct în Acordul de Asociere, astfel ca pe urmă să ne dăm seama că ele nu funcționează”</p> <p><i>00:52 – 01:03 – VO</i> Deși nu atât de categoric, dar implementarea precară este recunoscută și de reprezentanții puterii. Chiar și așa, există un progres, susține democratul Sergiu Sîrbu.</p> <p><i>01:03 – 01:27 – sincron – Sergiu Sîrbu</i> <i>Deputat, Partidul Democrat</i> „Aici de fapt este cea mai mare, poate, restanță a noastră. Interpretarea diferită, neuniformizarea practicii judecătorești, cultura juridică probabil urmează a fi perfecționată. Probabil avem mai avem încă restanțe la capitolul lipsei de mijloace financiare, pentru a motiva profesioniștii adevărați, sinceri și cinștiți să muncească”</p> <p><i>01:28 – 01:39 – VO</i> Aplicarea selectivă a legii ar fi încă o problemă, spun deputații. Dar atât ei, cât și experții din domeniu, spun că cea mai mare problemă la implementare ar fi... nedorința autorităților.</p> <p><i>01:39 – 01:54 - VO</i> „În cazul când noi doar facem aceste legi pentru a le putea prezenta partenerilor noștri europeni, pentru a obține acele fonduri ș.a.m.d., ajutoare și asistență financiară, atunci clar că este una de fațadă”</p> <p><i>01:54 – 02:04 – sincron – Tudor Deliu</i> <i>Deputat, Partidul Liberal Democrat</i> „Misiunea noastră e nu numai de a crea cadrul legislativ, dar este implicarea noastră plenară în controlul executării legilor”</p> <p><i>02:04 – 02:15 – VO</i></p>
--	---

Potrivit experților anticorupție, dar și deputaților, problema este mai adâncă și vizează însăși legitimitatea și credibilitatea Parlamentului, referindu-se la așa-numitul traseism politic.

02:15 – 02:39 - sincron

„Coruperea deputaților, care tot este o problem foarte și foarte gravă pentru Republica Moldova. Când un partid, venind cu 10 mandate, azi deține 42 plus altele care asigură majoritatea parlamentară, și niciodată deputații care au fost corupți nu pot să lupte împotriva corupției”

02:39 – 02:49 – sincron – Adrian Lebedinschi

Deputat, Partidul Socialiștilor

„Nu poate să fie un Parlament considerat legitimizat atunci când reprezintă interesele a 15% din populație”

02:49 – 02:53 – sincron

„Lumea își pune foarte multe întrebări: care au fost metodele?”

02:53 – 03:06 – sincron

„Mie îmi este foarte greu să spun ce poate să facă o persoană care este coruptă ca să se combată singur pe sine. Atunci când o instituție, o ramură a puterii de stat, este capturată, eu nu mă aștept ca ea să fie eficientă”

03:06 – 03:18 – sincron

"Perceperea cetățenilor din Republica Moldova, în urma tuturor sondajelor, demonstrează că Parlamentul este considerat că este una din autoritățile cele mai corupte"

03.18 – 03:37 - VO

Printre cele mai importante legi anticorupție votate în ultimii patru ani este cea privind crearea Autorității Naționale de Integritate, instituție menită să „filtreze” funcționarii corupți prin intermediul unor certificate de integritate. Ceea ce arăta promițător pe hârtie s-a dovedit a fi dificil de pus în practică.

03:38 – 03:51 – soundbite

"Ce ține de funcționalitatea ANI-ului, toată legislația este aprobată, dar iată că ei se confruntă cu mari probleme de angajare a inspectorilor de integritate. Din 42 de candidați au trecut doar 4”

03:51 – 04:12 – soundbite – Lilia Ioniță

Expert, Centre for Analysis and Prevention of Corruption

"Ei au adoptat, dar n-au prevăzut, de exemplu, un buget pentru funcționarea autorității într-un nou format. Doi - ei au pus niște termeni ireali pentru selectarea membrilor Consiliului de Integritate, care urmau deja mai departe să asigure instituirea organizațională și structurală"

04:13 – 04:38 – soundbite

"Dacă va fi necesar pentru alegerile parlamentare, atunci eu cred că la acel moment vor apărea probleme cu certificatele acestea de integritate. În primul rând, ANI nu va fi în stare să presteze numărul necesar de certificate. Pur și simplu, dacă e să luăm 51 de circumscripții, minim 5 candidați la fiecare, uitați-vă că avem de-acuma 250 de candidați. Dar ce facem noi cu alegerile locale?"

04:38 – 04:44 - VO

Abia după doi ani, Autoritatea Națională de Integritate s-a ales cu un președinte.

04:44 – 04:55 – soundbite

"Toată lumea așteaptă ca ea să se pună pe picioare și în sfârșit să avem măcar câteva procese pornite, pentru că sunt o multitudine de dosare care au rămas prin sertarele fostei Comisii Naționale de Integritate"

04:55 – 05:10 – soundbite

"Eu am avut cazuri concrete când m-am adresat Autorității Naționale de Integritate cu unele probleme care venea din teritoriu și ei îmi spuneau: domnule deputat, noi nu putem să le rezolvăm fiindcă noi, practice, suntem nefuncționali încă"

05:10 – 05:13 – VO

Unii opozanți merg și mai departe în declarații.

05:14 – 05:24 – soundbite

"Majoritatea parlamentară de la bun început a programat ca această lege să fie caducă și efectele ei să fie selective"

05:24 – 05:27 – VO

Dar asta nu e tot, crede socialistul Adrian Lebedinschi.

05:28 – 06:01 - soundbite

"Noi am adoptat – eu nu vă pot spune – pare-mi-se 30 de legit imp de acești patru ani de zile, ceea ce e legat de domeniul combaterii corupției, și eficacitatea lor, la percepere atât la nivel internațional, cât și la nivel local, ele n-au nicio influență. Numărul persoanelor care au fost condamnate n-a crescut. Nicio mișcare în dosarul BEM și celelalte două bănci care au fost falimentate. Noi nu avem nicio mișcare în ceea ce e legat de restituirea acestor bani"

06:01 – 06:07 – VO

Rugați să dea o notă activității parlamentare anticorupție, cu excepția guvernanților...

06:07 - 06:09 - *soundbite*

“O notă pozitivă. Poate un opt”

06:09 - 06:12 - VO

..ceilalți deputați au fost mai puțin darnici.

6:12 – 6:16 - *soundbite*

“Nota de la trei la cinci, nu mai mare”

6:16 – 6:17 - *soundbite*

“Un cinci de trecere”

6:17 – 6:40 - VO

Și pentru că mandatul actualei legislaturi a Parlamentului expiră odată cu alegerile din februarie 2019, parlamentarii nu au mari așteptări.

Actualii deputați consideră că viitoarea legislatură trebuie să pună un mai mare accent pe controlul parlamentar. Până a ajunge însă la viitorii deputați, experții au o temere legată de adoptarea legilor pe ultima sută de metri.

6:41 – 6:59 - *soundbite*

“Îngrijorarea noastră mare este că Parlamentul de obicei, și nu numai Parlamentul, înainte de vacanțe, înainte de sărbători, se votează proiecte de legi controversate care apar pe sub mână, din cauza aceasta societatea civilă trebuie să stea cu mâna pe puls”

7:00 – 7:05 - VO

Și pentru că nu suntem în măsură să facem concluzii, îi vom lăsa pe specialiști să vorbească.

7:06 – 7:18 - *soundbite*

“Noi parcă facem primul pas, și după asta facem doi pași înapoi. Deci permanent o horă moldovenească sau sârbă, nu știu care din dansurile astea: un pas înainte și doi înapoi. Dar cam asta se întâmplă”

7:19 – 7:29 – VO

OPEN MEDIA HUB

Supporting media professionals across the EU Neighbourhood area

	Nu putem ști cum vor alege să lupte împotriva corupției viitorii aleși ai poporului, dar până atunci ne așteaptă un exercițiu democratic major: alegerile parlamentare.
CAMERA OPERATOR:	Filip Bârsan, Maxim Cebanenco
VIDEO EDITOR:	Constantin Taran
MUSIC RIGHTS: (If applicable)	SolarisMusic Standard LicensePurchase code: 3084f97e-b2fe-4a5f-8110-19562d6913ca